

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МІЖНАРОДНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

ЗАТВЕРДЖУЮ

Голова приймальної комісії
Міжнародного гуманітарного
університету

проф. Крижановський А.Ф.

_____ 2018 р.

**ПРОГРАМА ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ
(фахового вступного випробування)
З КОНКУРСНОГО ПРЕДМЕТУ «МІЖНАРОДНЕ ПРАВО»
для вступників на здобуття
ступеня бакалавра
на основі молодшого спеціаліста**

Галузь _____ 08 Право
(шифр і назва галузі)

Спеціальність ____ 082 Міжнародне право ____
(шифр і назва спеціальності)

Схвалено вченою радою

Протокол № ____ від « ____ » _____ 2018 р.

Голова вченої ради

Програма вступного випробування на здобуття ступеня бакалавра на основі _молодшого спеціаліста з конкурсного предмету «Міжнародне право»

за напрямом підготовки (спеціальності) «Міжнародне право», «___» _____, 2018 року – 17 с.

Розробники:

Андрейченко С.С., завідувач кафедри міжнародного права та порівняльного правознавства Міжнародного гуманітарного університету, д.ю.н., доцент.

Програма затверджена на засіданні кафедри міжнародного права та порівняльного правознавства Міжнародного гуманітарного університету

Протокол від. «_6_» _березня__ 2018 року № _7_

«___» _____ 2018 року

© _____, 2018 рік
© _____, 2018 рік

ЗМІСТ

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА.....	4
ЗМІСТ ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ	
КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ ВСТУПНИКІВ НА ВСТУПНОМУ	
ВИПРОБУВАННІ.....	12
СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ.....	13

«Міжнародне право» як навчальна дисципліна відіграє важливу роль у професійній підготовці майбутніх юристів. Вивчення міжнародного права має не тільки пізнавальне, теоретичне значення, але й дуже велике практичне значення, що пов'язано з бурхливим розвитком міжнародної співпраці України з іншими державами і міжнародними організаціями, що вимагає знань в сфері правового регулювання міждержавних відносин.

Для успішного складання вступного випробування на здобуття ступеня бакалавра абітурієнти повинні опанувати певним інструментарієм науки міжнародного права, знати загальні положення сучасного міжнародного права, його історії, джерел і системи; володіти знаннями щодо кола суб'єктів міжнародного права і їх правового статусу; основних принципів сучасного міжнародного права; взаємодії міжнародного і внутрішньодержавного права; а також знати зміст основних інститутів і галузей міжнародного права, таких як: право міжнародних організацій; право міжнародних договорів; право зовнішніх зносин; міжнародне право прав людини; міжнародне морське право; міжнародно-правові засоби вирішення міжнародних суперечок; міжнародне право в період збройних конфліктів.

Глибоке засвоєння положень міжнародного права є необхідною передумовою правильного застосовування міжнародних договорів України і імплементації норм і принципів сучасного міжнародного права.

Вступне фахове випробування проводиться у вигляді виконання письмових тестових завдань. Тестові питання охоплюють основні поняття міжнародного права, як публічного, так і приватного. Мета випробування – виявити рівень теоретичної підготовки абітурієнтів з дисципліни «міжнародне право» та здійснити відбір абітурієнтів на навчання за рівнем вищої освіти бакалавр. Кількість тестових завдань: 20 у кожному варіанті.

Тестовий контроль для перевірки знань вступників в сучасних умовах має низку переваг над традиційними методами вступних випробувань: економія витрат часу, перевірка рівня засвоєння значної частини навчального матеріалу; одночасна охопленість перевіркою великої кількості осіб; фіксація обізнаності у кількісних показниках; визначення рейтингу, необхідного в конкурсному відборі; кількісна фіксація (в балах) рівня засвоєння матеріалу; полегшення оцінювання завдяки однозначності правильних відповідей; отримання об'єктивної оцінки знань абітурієнтів; статистична оцінка результатів вступного випробування. Усі тестові завдання сконструйовані у закритій формі (тобто мають запропоновані варіанти відповідей, з яких одна є правильною). Кожне тестове завдання має таку структуру: запитально-інструктивна частина і відповіді.

Під час розв'язання тестового завдання абітурієнту слід уважно ознайомитися із запитально-інструктивною частиною, оскільки саме вона часто містить підказку одноелементного чи багатоелементного (множинного) вибору правильної відповіді.

Майбутні фахівці повинні знати:

- особливості предмета сучасного міжнародного права;
- місце міжнародно-правових норм у системі нормативного регулювання;
- особливості системи та джерела сучасного міжнародного права;
- співвідношення міжнародного і національного права;
- особливості міжнародного морського, космічного, повітряного, гуманітарного права, права зовнішніх зносин, міжнародних організацій, міжнародних договорів і т.д.;
- особливості міжнародної правосуб'єктності держави, міжнародних організацій, індивіда;
- універсальні правові акти про міжнародні договори, правонаступництво держав, визнання урядів, права народів і націй, що борються за свої права, положення щодо захисту прав людини, міжнародного гуманітарного права і міжнародного кримінального права;
- положення та практику діяльності України стосовно втілення принципів і загальновизнаних норм міжнародного права на міжнародній арені, виконання нашою державою своїх зобов'язань у відносинах між суб'єктами.

Майбутні фахівці повинні вміти:

- користуватися Конституцією та законами України, міжнародними договорами, актами міжнародних організацій;
- застосовувати положення міжнародно-правових угод за участю України;
- користуватися міжнародно-правовими актами, спрямованими, зокрема на боротьбу зі злочинністю у міжнародному праві, на захист прав людини;
- тлумачити норми міжнародно-правових договорів за участю України;
- оцінювати національне законодавство з точки зору його відповідності сучасному міжнародному праву.

ЗМІСТ ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ

Тема 1. Поняття і система міжнародного права. Поняття й особливості міжнародного права. Міжнародне право як самостійна система права. Функції міжнародного права. Предмет і об'єкт міжнародного права. Юридично обов'язкова сила міжнародного права. Сфера дії міжнародного права. Система міжнародного права. Співвідношення міжнародного публічного і міжнародного приватного права.

Тема 2. Етапи розвитку міжнародного права. Виникнення міжнародного права та періодизація його історії. Міжнародне право Стародавнього періоду. Міжнародне право в епоху Середньовіччя. Вестфальська конфігурація універсального міжнародного права. Міжнародне право в період Ліги Націй (1919-1946 рр.). Універсальне міжнародне право періоду ООН (з 1945 р.) Становлення і розвиток доктрини міжнародного права.

Тема 3. Суб'єкти міжнародного права. Поняття і види суб'єктів міжнародного права. Поняття і зміст міжнародної правосуб'єктності. Держави – основні суб'єкти міжнародного права. Правосуб'єктність націй і народів, що борються за національне звільнення. Правосуб'єктність міжнародних організацій. Міжнародна правосуб'єктність державоподібних утворень. Проблема міжнародної правосуб'єктності фізичних осіб. Правонаступництво в міжнародному праві.

Тема 4. Інститут визнання в міжнародному праві. Поняття визнання в міжнародному праві. Визнання *de jure*. Визнання *de facto*. Визнання *ad hoc*. Конститутивна теорія визнання. Декларативна теорія визнання. Визнання держав. Проблема невизнаних та частково визнаних держав. Визнання урядів.

Тема 5. Норми міжнародного права. Поняття та риси норм міжнародного права. Класифікація норм міжнародного права. Ієрархія міжнародно-правових норм. Імперативні і диспозитивні норми міжнародного права. Поняття м'якого права. Тлумачення норм міжнародного права. Основні принципи міжнародного права.

Тема 6. Джерела міжнародного права. Поняття і види джерел міжнародного права. Міжнародний договір як джерело міжнародного права. Міжнародний звичай як джерело міжнародного права. Рішення міжнародних організацій і конференцій як джерело міжнародного права. Основні принципи права як джерело міжнародного права. Рішення міжнародних судових органів в системі джерел міжнародного права. Односторонні акти держав.

Тема 7. Територія та інші простори. Поняття і види територій у міжнародному праві. Юридична природа і склад державної території. Правові підстави і способи зміни державної території. Державні кордони. Правовий режим міжнародних рік. Режим Арктики. Міжнародно-правовий режим Антарктики.

Тема 8. Відповідальність в міжнародному праві. Поняття та принципи міжнародно-правової відповідальності. Джерела права міжнародної відповідальності. Юридичні та фактичні підстави виникнення міжнародної відповідальності держав. Поняття та склад міжнародно-протиправного діяння держав. Види і форми міжнародної відповідальності держав. Обставини, що виключають протиправність діяння держав.

Тема 9. Міжнародно-правова регламентація положення населення. Міжнародно-правові питання громадянства. Набуття і втрата громадянства. Громадянство по народженню. Натуралізація. Оптація. Трансферт. Множинне громадянство. Проблема правового статусу біпатридів. Безгромадянство. Іноземці та іноземні громадяни. Міжнародно-правовий режим біженців і вимушених переселенців.

Тема 10. Права людини і міжнародне право. Міжнародне право захисту прав людини як галузь міжнародного права. Поняття і зміст міжнародно-правових стандартів у сфері прав людини. Універсальні й регіональні механізми захисту прав людини й основних свобод. Система та повноваження Організації Об'єднаних Націй в галузі прав людини. Європейська система захисту прав людини: загальна характеристика. Європейська конвенція про захист прав і основних свобод людини 1950 р. як джерело міжнародного права захисту прав людини. Європейський Суд по правам людини: структура, юрисдикція, порядок звернень.

Тема 11. Міжнародне кримінальне право. Поняття міжнародного кримінального права, його предмет і джерела. Виникнення і еволюція концепції міжнародного кримінального права в міжнародно-правовій доктрині. Структура міжнародного кримінального права: міжнародне кримінальне право *stricto sensu* і транснаціональне кримінальне право. Поняття і види міжнародних злочинів. Поняття і принципи кримінальної юрисдикції в міжнародному кримінальному праві.

Тема 12. Міжнародне морське право. Поняття міжнародного морського права. Кодифікація міжнародного морського права. Внутрішні морські води та їх правовий режим. Правовий режим територіальних вод. Право мирного проходу. Поняття і правовий режим прилеглої зони. Правовий режим виключної економічної зони. Правовий режим континентального шельфу. Відкрите море і його правовий режим. Правовий статус Міжнародного району морського дна.

Тема 13. Мирні засоби вирішення міжнародних суперечок. Поняття і види міжнародних спорів. Поняття мирних засобів вирішення міжнародних спорів. Безпосередні переговори і консультації. Добрі послуги і посередництво. Міжнародна примирлива процедура: слідчі й погоджувальні комісії. Міжнародний арбітраж як засіб мирного вирішення міжнародних спорів.

Тема 14. Поняття та види джерел міжнародного приватного права. Норми внутрішньодержавного права як джерело міжнародного приватного права. Судова та арбітражна практика як джерело міжнародного

приватного права. Міжнародні та торгівельні звичаї як джерело міжнародного приватного права. Міжнародні угоди (договори) як джерело міжнародного приватного права.

Тема 15. Фізичні особи як суб'єкти міжнародного приватного права. Правове положення фізичних осіб в міжнародному приватному праві, поняття іноземців в Україні, правове положення іноземних громадян та осіб без громадянства в Україні, правовий статус іноземців у різних сферах суспільних відносин, особистий закон фізичної особи в міжнародному приватному праві, правоздатність та дієздатність (цивільна, трудова, шлюбно-сімейна) іноземців в Україні, колізійні питання дієздатності іноземців, колізійні питання безвісної відсутності та оголошення особи померлою в міжнародному приватному праві, соціальне забезпечення іноземців, правові режими іноземців, правове положення українських громадян за кордоном.

Тема 16. Юридичні особи як суб'єкти міжнародного приватного права. Правове положення юридичних осіб в міжнародному приватному праві, поняття особистого закону юридичної особи, поняття «національності» юридичної особи в міжнародному приватному праві та доктрини її визначення. Критерій «контролю» юридичної особи, колізійне регулювання статусу юридичних осіб за законодавством України, іноземні юридичні особи в Україні, їх допуск до господарської діяльності в Україні, форми участі іноземних юридичних осіб в господарській діяльності в Україні. Представництва та філії іноземних юридичних осіб в Україні, правовий режим іноземних юридичних осіб в Україні, підстави його встановлення, правове положення українських юридичних осіб за кордоном, міжнародні юридичні особи, їх правовий статус, правові форми спільної господарської діяльності в Україні.

Тема 17. Держава як суб'єкт міжнародного приватного права. Теорія «розщеплення держави» в міжнародному приватному праві, абсолютний та функціональний імунітет держави, правове регулювання участі держави у приватноправових відносинах у сфері міжнародного приватного права за законодавством України, публічні утворення як суб'єкти міжнародного приватного права.

Тема 18. Міжнародний цивільний процес. Поняття міжнародного цивільного процесу, поняття, види та способи визначення міжнародної підсудності, пророгаційні угоди, правила та підстави визначення підсудності справ з іноземним елементом судам України, виключна підсудність, процесуальна правоздатність і дієздатність іноземних осіб, процесуальне положення держави, судовий імунітет, виконання судових доручень, визнання та виконання рішень іноземних судів за законодавством України та зарубіжних країн.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ ВСТУПНИКІВ НА ВСТУПНОМУ ВИПРОБУВАННІ

Для вступників до університету тестові завдання оцінюються за 200 - бальною шкалою.

Вступні тести для абітурієнтів складаються із 20-ти завдань із вибором готової відповіді. За кожен правильно виконаний тест нараховується десять балів. За неправильну відповідь чи неповну відповідь бали не нараховуються. При виконанні всіх тестів абітурієнт набирає максимальну кількість балів – 200.

Бали переводяться в загальноприйнятту систему оцінювання знань за такою шкалою:

- 180 – 200 балів – “5” (відмінно);
- 160 – 179 балів – “4” (добре);
- 140 – 159 балів – “3” (задовільно);
- 0 – 139 балів – “2” (незадовільно).

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

ОСНОВНА

1. Броунли Я. Международное право. – М. : Прогресс, 1977. – Кн. первая. – 534 с.
2. Буткевич В. Г. Міжнародне право. Основи теорії : підручник / В. Г. Буткевич, В. В. Мицик, О. В. Задорожній ; за ред. В. Г. Буткевича. – К. : Либідь, 2002. – 608 с.
3. Жан Тускоз. Міжнародне право: Підручник / Пер. з франц. - К.: АртЕк, 1998.
4. Кулеба Д. І. Участь України в міжнародних організаціях. Правова теорія і практика / Д. І. Кулеба ; за наук. ред. О. В. Задорожнього ; Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка, Ін-т міжнар. відносин. – К. : Видав. дім «Промені», 2007. – 304 с. – (Б-ка кафедри міжнар. права).
5. Лукашук И. И. Международное право. Общая часть : учеб. [для студ. юрид. фак. и вузов] / И. И. Лукашук ; Рос. акад. наук, Ин-т гос. и права, Акад. правовой ун-т. – 3-е изд., перераб. и доп. – М. : Волтерс Клувер, 2007. – 432 с.
6. Мартенс Ф. Ф. Современное международное право цивилизованных народов : в 2 т. / Ф. Ф. Мартенс ; под ред. и с биогр. очерком В. А. Томсинова. – М. : Зерцало, 2008. – Т. 2. – 432 с.
7. Международное право / отв. ред. Л. А. Моджорян, Н. Т. Блатова. – М. : Юрид. лит., 1970. – 568 с.
8. Международное право / под общ. ред. Е. А. Коровина. – М. : Госюриздат, 1951. – 600 с.
9. Международное право : учебник / отв. ред. В. И Кузнецов, Б. Р. Тузмухамедов. – 3-е изд., перераб. – М. : Норма : Инфра-М, 2010. – 720 с.
10. Международное право: учебник / отв. ред. Ю. М. Колосов, Э. С. Кривчикова. – 2-е изд. перераб. и доп. – М. : Международ. отношения, 2012. – 816 с.
11. [Дахно, Іван Іванович](#). Міжнародне приватне право-4 [Текст] : навч. посіб. / І. І. Дахно, В. М. Алієва-Барановська. - Київ : Центр учбової літератури, 2016. - 632 с.
12. Міжнародне приватне право. Особлива частина [Текст] : підручник / [А. С. Довгерт та ін.] ; за ред. проф. А. С. Довгерта, проф. В. І. Кисіля ; Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка, Ін-т міжнар. відносин. - К. : Правова єдність, 2013. - 399 с.
13. Міжнародне приватне право [Текст] : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / Аляб'єва Н. В. [та ін.] ; за ред. С. Г. Кузьменка. - К. : Центр учбової літератури, 2010. - 315, [1] с.
14. [Баймуратов, Михайло Олександрович](#). Міжнародне приватне (колізійне) право України: правосуб'єктність осіб (теоретико-методологічні аспекти) [Текст] : [монографія] / М. О. Баймуратов, Р. В. Чернолуцький ; Маріупольський держ. гуманітарний ун-т, Представництво Європейської організації публічного права в Україні. - Суми

: Університетська книга, 2009. - 252 с. - Бібліогр.: с. 221-250.

15. Федоров, Олег Миколайович. Міжнародне приватне право [Текст] : навч. посіб. / О. М. Федоров. - Д. : [б.в.], 2008. - 528 с.

16. Степанюк, А. А. Міжнародне приватне право [Текст] : підруч. / А. А. Степанюк. - Х. : Кроссруд, 2008. - 696 с.

17. Васильченко, В. В. Науково-практичний коментар Закону України "Про міжнародне приватне право" [Текст] / В. В. Васильченко. - К. : Істина, 2007. - 200 с.

18. Міжнародне приватне право : підруч. для студ. юрид. вищ. навч. закл. / за ред. проф. В. П. Жушмана та доц. І. А. Шуміло. — Х. : Право, 2011. — 320 с.

ДОПОМІЖНА

1. Ануфриева Л. П. Международное частное право: В 3-х т. Том 2 Особенная часть. Учебник. М.: БЕК, 2000.— 656 с.

2. Ануфриева Л.П. Международное частное право: В 3-х т. Том 1 Общая часть. — Учебник, М: БЕК., 2000.— 288 с.

3. Ануфриева Л.П. Международное частное право: В 3-х т. Том. 1. Общая часть: Учебник. — М.: Издательство БЕК, 2002.

4. Ануфриева Л.П. Соотношение международного публичного и международного частного права: правовые категории. — М.: СПАРК, 2002.

5. Баймуратов, М.А. Международное публичное право : учебник. — К. : Истина, 2004.

6. Беджуан, М. Международный Суд ООН: прошлое и будущее // Моск. журн. междунар. права. — 1995. — № 2. — С. 42-46.

7. Белалова, Б.Ш. К вопросу о кодификации норм международно-правовой ответственности государств // Вестник МГУ. Сер. 11, Право. — 2000. — № 4. — С. 90-99.

8. Бехруз Х. Сравнительное правоведение.- О.: Фенікс; - М.: ТрансЛит, 2008.- 504 с.

9. Блищенко, И.П. Прецеденты в международном публичном и частном праве / И.П. Блищенко, Ж. Дориа. — 2-е изд., доп. — М. : Изд-во МНИМП, 1999.

10. Броунли, Я. Международное право. В 2 кн. — М. : Прогресс, 1977.

11. Буткевич, В.Г. Соотношение внутригосударственного и международного права. — К. : Вища шк., 1981.

12. Буткевич, В.Г. Міжнародне право. Основні галузі : підручник / В.Г. Буткевич, В.В. Мицик, О.В. Задорожній ; за ред. В.Г. Буткевича. — К. : Либідь, 2004.

13. Венская конвенция о праве международных договоров : комментарий. — М. : Юрид. лит., 1997.

14. Взаємодія міжнародного права з внутрішнім правом України / за ред. В.Н. Денисова. — К. : Юстиніан, 2006. — 672 с.

15. Гавердовский, А.С. Имплементация норм международного права. — К. :

Вища шк., 1980.

16. Гетьман-Павлова, И. В. Международное частное право : учебник для магистров / И. В. Гетьман-Павлова. — 4-е изд., перераб. и доп. — М. : Издательство Юрайт, 2013. — 959 с.

17. [Гончаренко, Олена Миколаївна](#). Міжнародне приватне право [Текст] : навч. посіб. / О. М. Гончаренко ; Київ. нац. торг.-екон. ун-т. - Київ : КНТЕУ, 2015. - 391 с.

18. Лихачев, В.Н. Устранение пробелов в современном международном праве. — Казань: Изд-во КазГУ, 1989.

19. Лукашук, И.И. Внутреннее право государства и соблюдение международного договора // Юрист-международник. — 2004. — № 3. — С. 2-9.

20. Лукашук, И.И. Глобализация, государство, право, XXI век. — М. : Спарк, 2000.

21. Лукашук, И.И. Международное право. Особенная часть : учебник. — 2-е изд., перераб. и доп. — М. : БЕК, 2001.

22. Лукашук, И.И. Механизм международно-правового регулирования. — К. : Вища шк., 1980.

23. Лукашук, И.И. Нормы международного права в международной нормативной системе. — М. : Спарк, 1997.

24. Лукашук, И.И. Право международной ответственности.- М.: Волтерс Клувер, 2004.- 432 с.

25. Маланчук, П. Вступ до міжнародного права за Ейкхерстом : пер. з англ. — Х. : Консум, 2000.

26. Международное право после 11 сентября 2001 года : сб. науч. ст. / под ред. М.Ф. Орзиха, М.Е. Черкеса. — О. : Фенікс, 2004. — (Б-ка журн. “Юридический вестник”).

27. Международное право: Советский и английский подходы : материалы сов.-англ. симпоз. — М., 1989.

28. Международное публичное право : учебник / под ред. К.А. Бекяшева. — 2-е изд., пераб. и доп. — М. : ТК Велби : Проспект, 2003.

29. Международное частное право: Учебник/Богуславский М. М., 7-е изд., перераб. и доп. - М.: Юр.Норма, НИЦ ИНФРА-М, 2016. - 672 с

30. Мельник, А.Я. Правонаступництво України щодо міжнародних договорів СРСР. — К. : ТОВ “Видавництво Юридична думка”, 2005.

31. Мережко, А.А. Введение в теорию международного права. Гносеология международного права. — К. : Юстиниан, 2002.

32. Нешатаева, Т.Н. Международные организации и право. Новые тенденции в международно-правовом регулировании. — 2-е изд. — М. : Дело, 1999.

33. Ноговіцина, Ю.О. Міжнародно-правові аспекти правонаступництва України / Під науковою редакцією О.В. Задорожнього / Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Інститут міжнародних відносин.- К.: Видавничий дім «Промінь», 2006.- 352 с.

34. право : учебник / отв. ред. Ф.И. Кожевников. — 5-е изд. — М. : Междунар. отношения, 1987.

35. Тимченко, Л.Д. Правопреемство государств: опыт конца XX века. – Х., 1999.
36. Тимченко, Л.А. Международное право : практикум / Л.А. Тимченко, Л.Д. Тимченко. – Ирпень : Акад. ГНС Украины, 2002.
37. Тиунов, О.И. Об особенностях общепризнанных принципов и норм международного права // Международное право XXI века / И.И. Лукашук ; под ред. В.Г. Буткевича. – К. : Издат. дом “Промени”, 2006. – С. 141-147.
38. Черкес, М.Ю. Про співвідношення міжнародного та внутрішньодержавного права // Актуальні проблеми політики : зб. наук. пр. / відп. ред. Л.І. Кормич. – О. : Астропринт, 1999. – Вип. 6-7. – С. 78-83.
39. Черкес, М.Ю. Міжнародне право : підручник. – 5-е вид., випр. і доп. – К. : Знання, 2006.

ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

[//www.noord.bart.nl/nbethlehem/law.html](http://www.noord.bart.nl/nbethlehem/law.html)

The Electronic Embassy

<http://www.embassy.org>

– офіційні сервери посольств, розташованих у Вашингтоні. Міжнародні організації.

International Development Research Council

<http://www.idrc.ca/index.html>

– сайти, бази даних і інші інформаційні ресурси Інтернету, зв'язані з розвитком.

Governance Resources

<http://www.aber.ac.uk/-inrwww/links/index.html>

– європейська інтеграція: неурядові й міжурядові організації. Міжнародні програми.

Foreign and International Law Web

<http://www.washlaw.edu/forint/>

– міжнародне право.

Multilaterals Project

<http://www.tufts.edu/fletcher/multilaterals.html>

– угоди, договори, історичні документи.

The WWW Virtual Library: Law

<http://www.law.indiana.edu/law/v-lib/lawindex.html>

– внутрішньодержавне і міжнародне право.

Willamette University College of Law Library Resources in International Law

<http://www.willamette.edu/law/longlib/forint.htm>

– міжнародні організації, міжнародні угоди, інформація з прав людини, міжнародних відносин, конституції країн світу, журнали з міжнародного права.

The University of Western Australia's Public International Law site

<http://www.law.ecel.uwa.edu.au/intlaw/>

– міжнародні відносини і міжнародне право.

IANWeb Resources: International Law

<http://www.pitt.edu/-ian/resource/law.htm>

– ресурси з міжнародного права.

International Economic Law Links

http://www.tufts.edu/fletcher/inter_econ_law/iellinks.htm

Virtual Library on International Development

<http://w3.acdi-cida.gc.ca/virtual.nsf>

– загальна інформація і соціальні показники по правах людини і розвитку.

Основні доповіді ООН у цій сфері.

Research Guide to Human Rights

<http://www.spfo.unibo.it/spolfo/HRLAW.htm>